

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	
Egy évre	6 korona — fillér
Félévre	3 " —
Negyedévre	1 " 50 "
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona.	
Egyes szám ára 20 fillér.	

Felelős szerkesztő
BÁTHORY ENDRE.
A lap kiadója:
A „PÁZMÁNY-SAJTÓ”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések stb. a „Pázmány-sajtó” címére küldendők, (Iskolaköz 3. sz.)
Hirdetések jutányos árban vétetnek fel.
Nyitott sora 40 fillér.
A lap megjelenik minden szerdán.

Katholikus nagygyűlés.

Ünnepet ült e héten a keresztény Magyarország. Ünnepet, melynek magasztos lefolyása egy jobb jövőnek zálogául tekinthető, mely ismét hatalmas lépést jelent a keresztény elvek győzedelme felé. Azon isteni, a föld színét átalakító és megújító erő, mely a katholicizmusban van, nyilatkozott meg egész főnségében, s megmutatta, hogy a jelenkor bonyodalmas, zilált társadalmi viszonyaiból merre van a kivezető út; szemünk elé állította, hogy az anyagiasság és önzés sivár korában merre keresendő az a lelkeket edző, sziveket felemelő erő, mely az embert nemes czélokért küzdeni, alkotni és áldozni tanítja.

Aki részt vett ezen ünnepen, bizonyára lelkesedve szívta magába azokat az eszméket, melyeket a nagygyűlésen hallott, aki pedig távolról volt tanuja lefolyásának, az hacsak egy kis érzeke van is még a kereszténység ügye iránt, mindenestre örömmel vette tudomásul, hogy a keresztény eszmék terjed-

nek és folytatják működésüket a társadalom ujjaalakítása érdekében. Mik ezek a nagygyűlések? Lehet mondani, hogy ezek a hitvallásnak iskolái. Volt idő, nem is olyan régen, mikor a katolikus meggyőződést a leghatalmasabb fegyverrel: a gúnnyal üldözték, sokan épen emiatt szégyelték hitüket megvalani és épen azért képtelenek voltak annak erejét értékesíteni. Az ellenzék folyton azt hangoztatta, hogy a kereszténység lejárt magát, legfellejebb a templomok falai között őrzendő ereklye gyanánt, annak a gyakorlati életben már rendeltetése nincs. Nincs rendeltetése, ugylátszik, ha nincsenek hitvallói, kik minden ellenzéssel és akadálylalszembeszállva, apostoli bátorsággal merik annak tanait az életben megvalósítani. A bátor megvallás használ legtöbbet az igazságnak; azt mindig csak hitvallók képesek didadalra juttatni. Így van ez a kereszténységgel is, mikor pedig öszszegyülve látjuk, hogy velünk együtt éreznek és gondolkodnak számosan, akkor bátrabbak leszünk, mert ösz-

szetartunk, erőseknek érezzük magunkat, mert egyek vagyunk. Mik továbbá ezen nagygyűlések? Találónan nevezte a nagy Windtharst, a németországi katholicizmus egyik szervezőjét, a nagygyűléseket fegyvergyakorlatoknak. A katholicusok ittbeszélnek meg, hogy milyen egyöntetű eljárást kövessenek társadalmi munkájokban, hogyan szervezkedjenek a nép erkölcsi és anyagi jólétének emelésére és hogyan védekezzenek a vallástalanság és erkölcstelenség támadásai ellen. Itt érintkezik az egész katolikus társadalom, a nép vezetői, a különböző vidékeken lakó, de egy czélért lelkesülő katolikus polgárok, hol kölcsönösen elmondják egymásnak tapasztalataikat, véleményüket kölcsönösen kicserélik.

És vajjon mi a czélja a katholicusok szervezkedésének? Nagyon téved, aki azt hiszi, hogy ennek czélja mások megtámadása volna. Találó szavakkal fejtette kiez gróf Zichy János. Világosan kimondta, hogy a katolikus nagygyűlések-

TÁRCZA.

A szemüveg.

A szemüveg olyan üveg, amely sem nem pápa, sem nem szem, hanem egy közönséges pápaszem.

Egyiknek két ablaka van, s ez a valódi pápaszem, a másik is szemre való üveg, de nem szemüveg, mert csak egy ablaku — s ez: a monokli.

Erről nem szólok, mert ez egyoldalú.

A két ablaku ismét kétféle. Egyik olyan, hogy használásakor a fület is igénybe veszi, mert erre támaszkodik, a másik csak az orron pihen, s annak felső czimpáját nyergeli meg.

Hogy azonban ki hord füles, — vagy tisztán az orra szorító pápaszemet (amit magyarul cvikkernek hívnak), erről nem lehet arra következtetni, hogy egyik embernek az orra, vagy a füle van kifejlődve.

Ugy a cvikkert, mint a füles szemüveget orra használják, hogy — aki az orrán nem lát tul, — az is megnézhesse azt, akire gondol. Továbbá, hogy a rövidlátók ujságot és pénz tudjanak olvasni és az utcán ki tud-

ják keresni, hol van felebarátjuknak a tyukszeme.

Álmában azonban mindenki szemüveg nélkül álmodik.

A szemüveg nagyon kényes portéka.

Igaz, etetni nem kell, — s ebben hasonlít a biciklihez — de vannak emberek, akiken annyira uralkodik, hogy magát szinte nélkülözhetetlenné teszi viselői előtt. Nem a bicikli, hanem a pápaszem.

Ismertem egy vidéki uriembert, aki, midőn eltört a szemüvegje, nem tudott egy levelet megírni, amelyben egy másik szemüveget akart rendelni. Hozzáfojt hát keresni vagyis inkább hát tapogatózni a szobában (fényes nappal), hogy hátha megleli a felesége üvegjét. Végre meg is lelte és — felvette. Ment már akkor a levél.

Csak mikor megírta — vette észre, hogy csak egy üres ráma volt a szemén, mert a felesége szemüvegjének egyik keretében sem volt üveg.

Egy asszonyság meg annyira rövidlátó volt, hogy mikor véletlenül kiesett pápaszemének egyik üvegje, csak este vette észre. — Ekkor aztán így szólt férjéhez:

— Látod, fiam, mily rossz a szemem! egész nap nem láttam, hogy kiesett az egyik

üvegem. Most hát indulj, keresd meg! De egykettőre, mert pápaszem nélkül nem látom, hová ütök. . . .

Szemüveget szabad mindenkinek hordani. — Mégis ennek is van határa. A legmagasabb állás, ahol még lehet viselni, a királyi méltóság, mert például felséges királyunk is felveszi cvikkerét olvasás közben. Azonban a pápa sohasem hord ilyet, ezért nevezik a szemüveget pápaszemnek.

A pápaszem az állatok közt is hódít, mert például némelyik kigyó is pápaszemben jár. Ez a pápaszemes v. szemüveges kigyó. Viselete mégis annyiban eltér az emberektől, hogy a szemüveges kigyó pápaszemében nincsen üveg s nem is szükségből hordja, hanem hogy az embereket majmolja.

Különbben az emberek között sem mindegyik rövidlátó hord szemüveget, s viszont aki szemüveget visel, az nem mind rövidlátó.

Ez utóbbiak között vannak ugyanis, akik azért viselnek ilyent, mert tekintélyt akarnak maguknak kölcsönözni, de mivel nem kölcsönözhetnek olyasmint, amivel önmaguk sem rendelkeznek (a cvikkernek pedig önmagában véve még nincs tekintélye), így aztán az ily emberek ritkán lesznek tekintélyesek.

FERENCZ JÓZSEF KESERŰVIZ az egyedül elismert kellemes ízű természetes hashajtószer.

nek nincs nagyobb czéljok, mint a hit megszilárdítása, a társadalom erkölcsi alapjainak megerősítése; s így hozzájárul a nemzetfentartás nagy munkájához.

A katolikusok nem támadnak senkit, és viszont saját jogaikból sem engednek. Épen nem czéljok a többi felekezetek jogainak megcsönkítése; ők csak azt követelik és annyit, a mennyivel a többi felekezetek rendelkeznek. Követelik, hogy minen téren egyforma elbánásban részesüljenek; követelik tehát, hogy valamint a többi felekezetnek van önrendelkezési joga vagyona és iskolái felett — úgy legyen a katolikusoknak is; vagyis követeli az autonómiát. Meg akarják szüntetni azt a félszeg állapotot, hogy a katholicizmust Magyarországon harmadrendű tényezőnek tekintsék és hogy valakit katolikus vallása miatt a legkisebb kellemetlenség érje. A katholicizmus el akarja foglalni azt a befolyást, ami megilleti őt, mint a legnagyobb, legrégebb és Magyarország történetében legfontosabb szerepet játszó egyházat. Követeli tehát, hogy a törvényekben, társadalomban az ő elvei úgy vétessenek tekintetbe, amint azt multja és jelen nagysága joggal megkövetelheti.

Nem tervez tehát támadást; de viszont nem kívánhatja senki, hogy azon egyház, mely ott állott nemzetünk bölcsőjénél és egy évezreden keresztül osztozott annak minden örömeiben és fájalmában, ezen egyház ölbe tett kezekkel nézze, hogyan akarnak holmi jövevények az ő örök elveivel szemben idegen erkölcsöket, pogányfelfogást oltani a nemzet szívébe.

Ezt türnie nem lehet, nem is szabad. Kard foglalta el, de kereszt tartotta fenn a hazát; Magyarország romlása ott kezdődik, amint a ke-

Vannak aztán, akik sem nem rövidlátók, sem tekintélyt nem akarnak maguknak szerezni, csak azért nyergelik meg orrukat, mert cvikkerük keretje aranyból van.

Ezek nagyon kapzsi emberek, mert annyira szeretik az aranyat, hogy folytonosan szemük előtt akarják látni; s ezért teszik oly közel a szemükhöz. Náluk nem az üveg, hanem annak aranykerete a fő.

Már elárultam, hogy van arannyal- és ezüsttel nikkelezett pápaszem és cvikker.

Az aranykeretesek viselői azonban nem olyan rövidlátók, mint az ezüstözöttéi: mert ez már így divat.

Egyesek szállóigéje, hogy ez vagy az az ember rózsaszines üvegen nézi a világot, csak alaptalan rágalom, mert a pápaszemek üvegje mindig szintelen kristály üveg, kivéve ha ablaküveg van benne. De közönséges ablaküveget csak azok használnak, akik már egyáltalán nem találnak olyan domború vagy homorú szemüveget, amelyiken úgy lássanak, mint ahogy különben szabad szemmel látnak.

Vannak egyes emberek, akik sötét szemüvegen nézik a világot. Ezek barna, vagy fekete üveget tesznek szemükre; még pedig azért, mert így akarják kijelenteni a világnak, hogy ők a szerelemre nem reflektálnak.

reszt uralma szünni kezd. A kereszt, a keresztény elvek uralmának visszaállításáért kell küzdeni.

Evégből meg kell mozdulnia az egész keresztény társadalomnak, ki kell venni munkáját, mint egyik nagy szónokunk mondotta, mindenkinek, aki hisz, remél és szeret. Munka jut bőven mindenkinek. A kereszténység azon kovász, mely a társadalom minden rétegét átjárja s annak legkisebb részét is képes erjedésbe hozni. Az örök életet állítja első sorban elének, de megtanít a földi életre is.

Bámulatos az a kép, mely élénk tárul, ha ezen eszmék munkáját nézzük. Látjuk azt a mustármagot, mely terebélyes fává nő és ágai közt az égi madarak menedéket találnak. A katholicizmus is védő szárnyai alá veszi a földmivest ép úgy, mint az iparost, a gyári munkást ép úgy, mint a cselédet, kiket különféle egyletekbe tömörít, melyekben védelmet és menedéket találnak. Felkereseti a betegeket irgalmas szívek adományával, gyámolítja az elhagyottakat, még azokról sem feledkezik meg, kik vándorbotot véve kezökbe, idegen országokba költözködnek; ezeket is figyelemmel kíséri és óvja a hitet, erkölcsöt rontó s elzüllést előidéző veszedelmektől. Vigasztal, felemel, oktat, táplál, örködik: s mindezt avval a hatalmas fegyverrel éri el, mely egyedül az ő tulajdona, melyet örökségül nyert isteni Mesterétől, az örök szeretettől.

Ilyenkor látszik az egyház nagysága; ilyenkor bontakozik ki egész fenségében az ő hivatása. A katolikus nagygyűlés sikeréből legyen szabad azon reményt meritenünk, hogy ezen nagyszerű hivatás megvalósításához minél több munkás is fog egyesülni és részt venni a keresztény elvek terjesztésének nagy munkájában.

S anennyiben nem akarják, hogy szemükben a másneműek titkos érzelmek értelmét kiolvassák — szemükre fekete pápaszemet tesznek. — Ezek a pesszimisták.

Némelyek fekete cvikkerüket fekete órazsinóron tartják. Nem mintha cvikkerük egyuttal az órát is mutatná, hanem mert vagy (nincsen) órájuk, amelyet a zsinórra akasszanak. Vagy — hogyha esetleg arcuk verejtéke közvetlen lovagias összeütközésbe találna kerülni másnak munkás tenyerével, hát az orrukon ülő cvikker földre bukva ne törjék össze, hanem legközelebbi intézkedésig függőben maradjon. Van ilyen zsinór vékonyan sodrott aranyból is, de ez már nem fekete, hanem sárga.

Ha valamely halott megüvegesedett szeméről hallunk, nem szabad mindjárt szemüvegre gondolnunk, mert a halottak szemüvegesedése egészen mást jelent. Azt tudnillik: hogy ők már olyan rövidlátók lettek, hogy semmiféle pápaszemmél nem láthatnak. Ha tudnillik valakinek eszébe jutna, pápaszemet tenni a halott megüvegesedett szemére. De ez fölösleges munka volna, mert ők már az örök álmodat alusszák; álmában pedig — mint mondám — senkinek sem kell szemüveg.

Ujlaki.

A szövetkezetek a helyes nemzeti öntudat és lelkiismeretesség ápolói.*)

Nagy, sorvasztó szárazság volt. A fák lombjai szomoruan hullatták megperzselt leveleiket. Még egy kevés idő és a mezőség is kopaszon, kiégetten marad.

Végre hosszú, kínos várakozás után egy kis magános felleg uszik lomhán a látóhatáron. A fák megmozdulnak. Mintha csak még egyszer új élet után epednének, megszólitják a közeledő felleget:

— Oh szánj meg minket! Hullasd reánk rég várt cseppeidet.

— Nincs annyi erőm — válaszolt a felleg, hogy elég esőt adjak nektek. Én csak lombjaitokon csilloghatnék, de a gyökereket megáztatni nem tudom.

— Csak áztass meg minket, legalább éljünk mi. Majd a gyökért is éltetjük.

És hull az eső csendesen, apró, csillogó, harmatszerű cseppekben.

A levelek, mintha megint élnének, felocsudnak mint az ember, hosszú, zsióbasztó álomból.

De haj! Meddig tart ez az élet?

A gyökér száradni kezd; és ha végkép kiszárad, gyöngülni, pusztulni fognak a lombok is.

*

Ezt a kis allegorikus képet én tükörnek tekintem, melyben ami édes hazánknak, ami magyar népünknek, ami társadalmunknak a közeli időben való helyzete, képe a leghűebben tükröződik vissza.

Ami társadalmunkat, az új Magyarországot is ugyszólván elbódultan hatalmas eszmékkel, a kor lázas haladásának izzó szenvedelmeivel akarták nagygyá, boldoggá tenni. A nemzet élőfájának siettetett, a természeti fejlődést átlépő gyors virágzatában, műveltségében, intézményeiben óhajtották látni a nemzet haladását és izmosodását...

De a gyors, a természetellenes élni és haladni vágyás kezdette megboszulni magát.

Nagy, sorvasztó szárazság, veszélyes nemzeti aszály következett be.

A jobb lelkek, a társadalom redőibe is mélyen belátó bölcsek egyszerre csak vették észre, hogy a megizmosodott törvénykönyvek, a magasra szökött kultúra, az idegszálakra emlékeztető vasuti hálózat, a tudomány, a kereskedelem, a gyári ipar... mind mind együttvéve olybá tűnik fel, mint az allegóriában említett magános felleg, mely bevallotta, hogy:

— Nincs nekem egymagamban elég erőm arra, hogy nektek egész életet adjak.

Mindazon tényezők, melyek az új Magyarország jövőjét munkálni siettek, erőtlenné bizonyosultak arra, hogy a nemzet gyökerét, a népet, tehát a nemzetet maguk nem birták eléggé táplálni. Csoda-e tehát, hogy ez a nép, a nemzet gyökere pusztulni gyöngülni kezdett. Éppen, mint a fa gyökere, melyhez az éltető nedv nem juthatott...

E meggyengülésnek, e kezdő pusztulásnak szomorú jelensége, különösen két irányban jelentkezett. És pedig:

A nemzet nagyobb tömege, a nép kezdte elveszíteni keresztényi és nemzeti öntudatát és ezzel veszélyeztetve volt maga a nemzeti lelkiismeret is.

Mi a keresztényi és nemzeti öntudat (e kettőnek összeforradása)? Az, hogy a magyar ember nemzeti hivatását betölthesse.

*) Irta és elmondotta a perbenyiki szövetkezeti Nagygyűlésen Bodnár Gáspár kir. kath. tanítóképző-intézet tanár.

Hogy magát a nemzet egyik részének, tagjának tudja, érezze. Csakis ez öntudatban erős ember képes a nemzeti együttélés, a nemzet közös érdekeikért és ebben kiki a saját fenntartásáért és boldogulni tudásáért küzdeni és élni. Csak az a polgár fogja családi tűzhelyét itt e hazában fentartani, aki teljes tudatával van annak, hogy ne i e hazában erre joga, lehetősége és tehetsége is van.

És mit kellett tapasztalnunk, mélyen tisztelt uraim!

Azt, hogy e népben az a tudat szörnyen gyengülni kezdett! Gyengülni a közösségekben, gyengülni a tűzhelyeken.

A magyar nép egy része már elvesztette lélekjelenlétét. Mintha nem érezte volna, hogy ő a magyar nemzet tagja. Mintha közös tudattá kezdett volna válni, hogy e hazában már nincs életfentartó eszköz. Falvaink néptelenedtek, régi tűzhelyeink pusztultak. Egyszóval a magyar ember mintha megijedt volna az élet harcától, mintha elvesztette volna önbizalmát arra, hogy ő tényező tagja lehetne már a nagy nemzeti társadalomnak. Mintha ő arra való volna e hazában, hogy mindenki elhagyja és így teljesen veszni induljon.

Aki a népek lelki életét vizsgálja, az tudni fogja, hogy a nagy nemzeti gyengülésnek nincs hatalmasabb, biztosabb előidézője, mint a tudatos életnek, az önbizalomnak elvesztése. Mert ez a veszélyes tünet okvetlenül hozzányul, kiméltlen kezekkel fogja érinteni a nemzet lelkiismeretét is.

Nem féltém a végső bukástól az olyan embert, akinek még van lelkiismerete.

De igenis, aggódó lélekkel nézem azon nemzetnek életét, melynek tágulni, lazulni kezd lelkiismerete.

És ez a nép mit láthatott, mit tapasztalhatott szerte-szét a mi társadalmunkban?

Hogy itt e hazában a lelkiismeretlenség itt is, amott is, minden irányban és minden téren iszonyatosan felütötte fejét. Felütötte és hivalgott a nélkül, hogy maga a nemzet ébredt vagy összerázkódott volna!

Ezt a lelkiismeretlenséget látta a politikában. Vette észre hivatalos ügyeinek elintézésében. Tapasztalta a piacon, a telekkönyveknél, hamisbukásoknál. A bűnösökönny méhében érezte szurásait az uzsorának száz változataiban. Látta, hogy szabadon hamisítanak mindent, bort, tejet, élelmiszert és mérleget. Hogy a szabadság nevében a lelkiismeretnek egy csöppnyi megmozdulása nélkül üti ki egyik ember a másiknak szájából a falatot. Hogy nem az arat, aki verejtékkel vet, szánt, időt és csapásokat hord vállain. Egyszóval vette észre, hogy hiányozni kezd az a nagy, közös erő, a nemzeti léleknek közös ereje, mely nem egyes embert, kiváltságos osztályt, de a közt, a közösségben mindenkit segít, vezet és boldogítani tud és akar.

Igy állott a nemzet ereje, mikor még maradt egy szerencséje, a Gondviselésnek talán — nem félek kimondani — utolsó reánk való pillantása.

Hogy adott ennek a nemzetnek — miként a multakban is adott — oly vezérembereket, kik a nemzet lelkiismeretét teljesen eltompulni nem engedték. Kik felismerték a szomorú jelenség lélektani okait. Mert miként az egyes ember lelki életének vannak lélektani törvényei, melyekből a lélek jelenségeit megismerhetjük, irányíthatjuk: úgy a nemzetnek is van lelke és vannak lelkének törvényei.

Miből nyilvánultak a nemzeti nagy sorvadásnak, aszálynak szomorú jelenségei?

Hogy elszakadt a törzs a gyökérről. Hogy a magyar nép szét kezdett zúlni. Hogy a kiki magának, az kapja, aki marja, élelmesé, ügyesé a világ-féle életrendszer magára hagyta a kis embert!

Vissza keil tehát állítani az egyensúlyt. Az egyes letiporják, elnyomják. Az egyes elveszti önbizalmát, hamar odadől a tehetetlenség karjaiba.

Szövetkezni kell tehát! A szövetkezésben, társulásban van az erő. A közös akarat, a közös érzés két érzete fogja visszazerezni az egyes és az egésznek önbizalmát, öntudatát, hitét. Látva a közös erő kifejtését ismét visszatér a tűzhelyekre az lstenben való hit és saját becsületés munkásságában való önbizalom. Istennek dicsőség, egymásnak segítség... ez fogja visszahozni a népek, tehát a nemzet nagy tömegének helyes öntudatát. Szeressük felebarátainkat, mint önmagunkat. Ezzel neveli, ápolja a szövetkezeti eszme valójában és legigazabban a helyes nemzeti öntudatot.

Igaz ugyan, hogy a pusztító egoizmus — az bírja, aki marja, szintén hanyatt esik e tétel hallatára. Azt mondja, hogy az oly társadalom, melynek tagjai úgy szeretik felebarátjukat, mint önmagukat, feltétlenül elpusztulna.

Mily hamis az előttünk lefolyt idők tanúságaival szemben, mily rozszakaratu tétel ez, mélyen tisztelt uraim!

... Iskolában vagyunk. A tanító így szól növendékeinek:

— Gyermek, örömet akarok szerezni nektek, mert jók voltatok. Holnap kirándulunk a közeli erdőbe. Uzsorát is hozzatok magatokkal, mert csak alkonyatkor térünk haza.

Leirhatatlan lelkesedés, öröm fakadt a gyermekek szívében. Ugrálnak, tapsolnak, így adván kifejezést benső derűjöknek.

Csak egy kis fiu maradt szomoruan, némán, szólanul az iskola szögletében. Tanulótársai azonnal vallatóra fogják, miért nem örül, miért olyan szomorú.

— Én nem mehetek veletek — mondja a fiu. Nekem rözsét kell szednem a folyó partjáról, mert akkor nem főzhetünk. Aztán anyám is beteg, mellette kell maradnom.

Az iskolásfiuk összenéznek. És egyszerre kész a határozat.

— Fiuk — mondotta a felvigyázó — ma mi megyünk ki a folyó partjára és szedünk társunknak galyat, hogy ő is velünk jöhessen az erdei kirándulásra. Édes anyánkat pedig megkérjük, hogy látogassák meg a beteg édes anyát, míg mi a kiránduláson leszünk. És úgy tettek, amint beszéltek. És úgy történt, hogy a szegény árva fiu is részesült a kirándulás örömeiben.

Ez egy kép abból a kis iskolából, melynek neve az élet előcsarnoka, a társadalom készítője, a jövő megteremtője.

Szabad legyen kérdeznem, vajjon az a társadalom, melynek ilyen polgárai lesznek, összetartók, egymást segítők, akik úgy szeretik felebarátait, mint önmagukat; elpusztulna?

Oh nem! Ezerszer nem. „Az ember szeretheti önmagát, saját érdekét keresheti, anélkül, hogy egoista volna. Az ember küzdhet, érvényesülhet, védheti és keresheti igazát anélkül, hogy megszűnnék altruista lenni. A kettő szépen megfér egymással.“

Nem az a társadalom bukik el, hol *Erősek és gyengék. Stuckner dr.

a felebaráti szeretet virággzik, hol az altruizmus hős tettei élnek, virágzanak, hanem az a szivtelen, megcsontosodott egoizmus, mely csak önmagának él, önmagát szereti rendületlenül mások megkárosításával, tönkretetésével, kiszipolyázásával.

Erre cáfolhatlan bizonyíték éppen a mi korunk.

*

Akik a szövetkezetben rejlő erőt kicsinyelték, az altruizmus embereit ugyszólván gunyolták, látván, hogy a nemzeti öntudat, lelkiismeretesség úgy egyes vidéken, közösségekben, mint egyes polgároknál éledezni kezd, hogy az önbizalom is visszatérőben van: kegyesen megengedik most már, hogy ez a munka eredményes munka ám.

— De ne essünk abba a nevetséges helyzetbe — írta a minap egy fővárosi napilap hogy ez a munka, ez a kis emberekkel való tördés jótékonyosság. Ez kötelesség és semmi más.

Köszönjük szépen ezt a kioktatást. Hát legyen kötelesség.

De vajjon ezen kötelesség teljesítésére ki rázza fel a mi társadalmunkat.

Az egoizmus, vagy altruizmus?

És vajjon nem jótékonyosságszám a meg-e aki gyöngékkal szemben teljesíti kötelességét. Hiszen az lenne a legboldogabb társadalom, ahol minden ember teljesíteni kötelességét. Ennél nagyobb jótékonyosság nem érhető a társadalmat.

Hát ne keressük tovább, uraim, mi a mi munkánk. Kötelesség-e vagy jótékonyosság. Hanem hívjuk meg azokat is a mi táborunkba, a mi munkatérünkre, kik elemzik a szövetkezetek munkájának mibenlétét. Hívjuk meg, hogy ők is teljesítsék kötelességüket.

*

Pajkos gyerek egy kis hattyúfiókot vett ki az élő vízből, elvitte és egy pocsolyába helyezte. Szegény hattyu! Hogy szenvedett. Időnként való nyugtalansága, levertsége, sőt szomorúsága, soványsága és tollazata, sárgás színe eléggé mutatták, hogy az ő lénye nem élhet az ilyen vízben. Arra ment egy ősz ember és így szólott:

— Vegyétek ki őt e vízből, mert ez nem neki való. És úgy tettek. Élő vízbe vitték. Most vették csak észre, micsoda a hattyu. Ragyogó fehér színe, mozdulatainak kecsessége, méltósága és gyorsasága rövid, időn mutatták, hogy mi az ő igaz természet és hogy minő elem hiányzott, fejlődésére.

Mélyen tisztelt uraim! E hasonlatban is meg találom én a mi társadalmunknak illetőleg a mi magyar népünknek sorsát, helyzetét az új Magyarországnak.

A mi népünknek is éppen az hiányzott ebben az új, modern levegőben, ebben az egoista társadalomban, ami az ő természetes lényét alkotják. Kiforgatták a magyar népet természetéből, jelleméből, közvetlenségéből, hiréből, magyar becsületérzéséből, hazája iránt való ragaszkodásból. És ezzel elvették öntudatát, önbizalmát, munkakedvét, békés, nyugodt természetét. Azért sonyvéd. Időnkénti nyugtalansága, levertsége, sőt szomorúsága eléggé mutatták, hogy nem ez a levegő, nem ez a társadalom való az ő lényéhez.

És jött egy öreg ember! Vegyük ki — mondotta — a magyar népet e nem neki való levegőből. Segítsük, érdeklődjunk iránta. Erresszük meg az éltető vizet, a szövetkezetek áldásainak forrását. És ha ez a nép újra

visszanyeri öntudatát, önbizalmát, ha érzi a társulás erejét, ha újra ösmeri azt a képesítést, ami őt hazájához, hazájának virányos mezőihez köti: akkor becsülete, jelleme, munkabíró ereje, életének humoros derűje, bizalma a mindennapi kenyérében, régi híres vendégszeretete, barátsága rövid időn újra megmutatják, hogy mi az ő igazi természete s hogy minő elemek hiányoztak az ő boldogítására.

H I R E K.

A negyedév elteltével felkérjük hátralékos előfizetőinket hátralékaik bekielérésére és előfizetésük megújítására.

Szanatóriumi hölgybizottság városunkban. A József Főherceg Szanatórium Egyesület József Főherceg védnök és Lukács György főispán aláírásával a következő felhívást intézte városunk több lelkes hölgyéhez: *Nagyságyos Asszony!* A haragszó. a szolozsma, az ének Istent dicsérik, de legjobban dicsérik az Urat az emberi jótettek. Félmillió tüdőbeteg megmentésére hívjuk segédelmét. Hazánkban ennyi tüdőbeteg van, a kiknek soraiból évenként 70,000 ember pusztul el jobbára abban az időben, mikor halála családokat temet gyászba, nyomorba. Az orvosi tudomány szerint azok legtöbbjét meg lehetne menteni, ha idején szanatóriumi kezelés, ápolás alá jöhetne. Állítsunk azért népszanatóriumokat. A József Főherceg szanatórium egyesület erre vállalkozott s föl is állítja azokat, ha az emberszerető társadalom megsegíti. Egyesületünk igazgatóválasztmánya bizik abban, hogy Nagyságyod ismert buzgóságával városunkban és a vidéken ügyünknek zászlóvivője lesz s a szanatóriumi bizottságot ott megszervezni segíti. A szanatóriumi hölgybizottságnak legelső feladata az volna, hogy az építési alapot növelje, ezért, mivel jótékony sorsjátékunkat most rendezzük, bátrak volnánk rendelkezése szerint bizonyos számú sorsjegyet küldeni. A sorsjegyeket elhelyezni nem lesz nehéz, mert azok ára csupán egy korona és a játéktér is igen vonzó, s tekintélyes értékű nyerményeket biztosít. Nagyon kérjük, méltóztassék az emberszerető ügyet megsegíteni és már postafordultával minket megörvendeztetni, ha jóságos szíve megértette-e, hogy egy nemzeti veszedelemtől van szó és szentelhet-e drága idejéből néhány órát ügyünknek, hathatós szavát felemeli-e haláleljegyzett betegeinkért és mennyi darab sorsjegyet küldjünk? Áldja meg jóságos szívét az égi! Nemes szíve szeretetébe ajánlva ezt az emberbaráti ügyet, vagyunk fáradozásáért előre is hálatelt köszönetet mondva, József Főherceg, Lukács György főispán, elnök. Ugy értesülünk, hogy a felhívás nem maradt a jószívek visszhangja nélkül: már többen kijelentették, hogy ezt a nemes ügyet diadalra segítik. Az egyesület e helyen is köszönetet mond.

Merénylet Ugron Gábor ellen. Ugron Gábor ellen szerdán egy Zakariás Demeter nevű napszámos merényletet követett el. Ugron ugyanis Székelyudvarhely mellett lévő bethenfalvi birtokán kukoriczát raktározott be, midőn az illető megtagadta az engedelmességet és azt mondta: — Az urnak a székelyek között semmi keresni valója nincsen! Ugron erre arculütötte az engedlent, mire az később fejszével Ugronnak rontott és Ugronnak csak annyi ideje volt, hogy balkarjával fejét megvédje, de a fejszecsapás teljesen eltörte karját. Demeter ezután fegyverért szaladt és három lövést tett Ug-

ronra, de egyik sem talált. Demeter már egy izben emberölésért 12 évet ült. Ugron felment Budapestre, hol lakásán ápolják. Városunk társadalmát érzékenyen érinti volt képviselőjének, az ország egyik legnagyobb politikusanak balesete, kinek nevét ma is minden elfogulatlan polgár tisztelettel említi.

Áthelyezések. A helybeli kataszteri felmérésnél a következő áthelyezések történtek: Skala Vincze mérnök a munkácsi kirendeltségtől Szatmárra és helyébe Reindl György mérnök, nem különben Zelkó József mérnök Budapestre helyeztett át.

Gyászhir. Egyházmegyénknek ismét gyásza van. A munkácsi kir. kath. főgimnáziumnak érdemekben megőszült nyug. tanára halt el e hó 21-én Schultz Antal áldozópap személyében. 27 évi tanárkodása alatt számos nemzedéket nevelt fel a hit, a haza és a tudás szeretetében, kik — ép úgy mint kartársai és barátai — áldani és megőrizni fogják emlékezetét. — A megboldogult 1840. júl. 8-án Német-Mokrán, Máramaros megyében született s mint igen szegény szülők gyermeke Pável Mihály volt nagyváradi püspök pártfogásának köszönhetette, hogy iskolákat végezhetett. Tanulmányait Szatmáron fejezte be s ugyanott 1868. szept. 10-én Biró László, akkori püspök szentelte pappá. Huszon, Sándorfalván, Munkácsra és Nagyberesztán káplánkodott, 1871-ben pedig a munkácsi gimnázium kötelekékébe lépett, melyben tanári minőségben nyugdíjbe vonulását: 1898. szept. 1-ig szolgált. Képesítése a magyar és latin nyelvből volt s azonkívül számos évig mint hitoktató is működött. — Halála alkalmával a tanártestület alábbi gyászjelentést adta ki: A munkácsi állami főgimnázium Tanártestülete szomorodott szívvel jelenti, hogy szeretett kartársa, főt. Schultz Antal, nyug. rendes tanár, szatmáregyházmegyei áldozópap folyó hó 21-én d. e. 7 órakor, életének 64. évében rövid szenvedés után elhunyt. A megboldogult az intézetnél 27 éven át kifejtett áldásos működése után 1898. szept. 1-től megérdemelt nyugalmába vonult. Temetése f. hó 22-én d. u. 1/24 órakor lesz nagyhegyútezi lakásából. Munkács, 1904. okt. 21. Áldás emlékére, béke hamvaira! A tanártestület és a tanuló ifjúság egyegy díszes koszorút is helyeztek a koporsóra s a temetés alkalmával, mely 22-én d. u. 1/24 órakor ment végbe, az intézeti zászló alatt testületileg kivonultak. A koporsót a halottas kocsi s a temető bejáratától a sirig volt kartársai vitték. A gyászszertartást Forgách János prépost végezte nagy segédlettel s nagyszámu gyászoló közönség jelenlétében, melynek soraiban a tiszti kar küldöttsége, továbbá barátai, tisztelői és volt tanítványai közül sokan megjelentek s utolsó útján egész a temetőig elkísérték. — Nyugodjék békében!

Bizottsági tagok. Ismerőseink közül Ungmegyében törvényhatósági bizottsági tagokká választottak: a tibai kerületben Cseh-ticzky József, az ubrezsiben Fialkovszki József, a vinnaiában Blázsek Géza, a császlócziában Pajor Endre és Barnák Károly, a szerednyeiben Szabó József.

Hymen. Rác Eraszt munkács-egyházmegyei pályavégzett papnövendék jegyet váltott Jaczkovics Mihály szentszéki ülnök, a munkács-egyházmegyei alapítványok pénztárosának leányával, Anna kisasszonnyal. —

Közigazgatási gyakornok. Vármegyénk főispánja, Kristóffy József báró Rudnyánszky Dezső végzett joghallgatót közigazgatási gyakornoknak nevezte ki.

Gazdasági tudósítók. A földmívelési miniszter Toóth Sándor nagykarolyi lakost Nagykaroly rendezett tanácsu város, Szabó Adolf nagybányai lakost Nyagybánya rendezett tanácsu város területére, Fugel István krasznabéltői lakost Szatmár vármegye erdői járására nézve gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

Felhívás. Luby Géza, a vármegyei függetlenségi párt elnöke a párt tagjaihoz a

köv. felhívást bocsátotta ki: Tisztelt Elvtársak! A jelen politikai viszonyok az országgyűlés újabb ülészakának kezdetén úgy alakultak, hogy minden igaz magyar szívében komoly aggodalmat keltenek fel. A kormány bejelentette a parlamenti házszabály revízióját, melynek lényege, hogy a pénzés véradót bizonyos határidőn belül meg kell szavazni a képviselőháznak. Ezzel a nemzet ellenállási képessége Béccsel szemben végképen megtöretik, az alkotmányos ellenőrzés a parlament részéről illuzoriussá tétetik s ezredéves alkotmányunknak egyik legerősebb oszlopa megdőntetik. Az ellenzéki pártok a kormány ezen akciója ellen már bejelentették tiltakozásukat. Ámde a kormány annyira szükségesnek tartja ezt a revíziót keresztül hajtani, hogy időelőtt, házfelosztás útján is kész azt kiereszkolni a nemzet kezéből. Ha ugyan a nemzet le fog mondani a jelen kormány kedvéért legvitálisabb alkotmányos jogairól. Ily körülmények között elérkezett az ideje annak, hogy vármegyei függetlenségi pártunk ez alkotmányjogi kérdésben megnyilatkozzék s már jóelőre fölemelje tiltakozó szavát alkotmányunk sérelme ellen, egyszersmind készüljön, szervezkedjék a minden órán békövetkező házfelosztás folytán beálló újabb választásokra. A vármegyei szabadelvű párt szervezkedik, mert közelben látja az időt, mikor sikra szállhat ellenünk. Nekünk nem szabad tétlenül maradnunk. Elveink köteleznek, hazánk jövődjé jölété teszi köteleességünk, hogy függetlenségi és 48-as eszményeinknek minden kerületünkben győzelmet szerezzünk. Fölhivom ezért és fölkérem pártunk összes tagjait, hogy november hó 23-án d. e. 10 órakor Szatmáron, a Károlyiház nagytermében szervezkedő pártgyűlésre megjelenni sziveskedjenek. Szükségesnek tartanám, ha minden község legalább pár megbizottat küldene a gyűlésre, ha a szervezkedést minden községre kiterjedőleg eszközölnétek. Fölkérem pártunk lelkes tagjait, hogy községeikben e felhívást minél szélesebb körben terjesszék s minél számosabb polgártársainkat nyerjenek meg a megjelenésre. — Hazafias üdvözléssel vagyok Budapest, 1904, okt. 15. Luby Géza vármegyei pártelnök.

Előmunkálati engedély. A kereskedelemügyi miniszter Kovordányi János volt vasuti főmérnök, körisbányai lakosnak a magyar államvasutnak Nagyszőlős állomásából kiágazólag Magyarkomját, Alsókaraszló, Ilosva, Bilke, Zádnya, Dolha, Szuhabránka, és Kovácsrót községek határain át Kereckéig, — továbbá a magyar államvasutnak Huszt állomásából kiágazólag Iza, Herincse, Berézna, Alsóbisztra, Vuicskómező, Ökörmező, Vizköz, Majdánka és Toronya községeken át az ország határáig és ezen vonalból Herincsenél való kiágazással Lipese és Lipese mező községek határain át Dolháig, — végül a magyar államvasutak Bustyaháza állomásából kiágazólag Vajnág, Talaborfalva, Dulfalva, Kövesliget, Alsókalocsa, Felsőkalocsa, Alsószinevér, Felsőszinevér községek határain át Ökörmezőig vezető keskeny nyomtávu gőzüzemű helyiérdekű vasutvonalakra már kiadott előmunkálati engedély érvényét további egy év tartamára meghosszabbította.

Katonai lövésár Homokon. A napokban tartatott meg a kassai huszárezred ezredese, Csicsery Géza elnöklété alatt működő kat. lövésár bizottság által az őszi lövésár. A felhajtás nem volt számos, dacára,

hogy még Ugocsa megyéből is jelentkeztek eladók. Sajnos, hogy kisebb lótenyésztőink nem vigyáznak arra, hogy a csikókat korán használatba ne vegyék. Kocsiba fogott csikókat állítottak a bizottság elé, melyek a használat kisebb-nagyobb hibáit már megszerezték s így a hibátlan katonaló követelményeinek nem felelhetnek meg. Igen szép csikókat mutattak be Sz. Bereg lótenyésztőitől, s néhány jobb példányt a Hodos vidékről hoztak. A csikók részint mértéken aluli magasságuk, részint a korai használat folytán szerzett hibák miatt nem váltak be. A bizottság berenezei Kovács Jenő méneséből vásárolt két ménesbeli csikót 1200 korona vételárban.

Eljegyzés. Dutka Mihály — tanulmányait kitünő eredménnyel végzett munkácségyházmegyei papnövendék — a napokban tartotta eljegyzését özvegy Volosin Jánosné urnó leányával Laurával, Kövesligeten.

Nagy-Sikárlón átlőtt halántékkal vérbe-fagyva találták Vancsa Villa földművest. A nagybányai járásbiróság vizsgáló bírója, Szentpétery Ferencz és dr. Winkler Jenő orvos azonnal kimentek a helyszínére, a hol megejtették az előzetes vizsgálatot. Még nem lehet tudni, hogy öngyilkosság avagy gyilkosság esete forog fenn.

Véres táncmulatság. Nagy-Géczen a Haynau-örökösök uradalmának egyik tanuján táncmulatságot tartottak a falu legényei és leányai, a melyen az egyik legény, Mik György egy fegyverrel, a melyet azelőtt egy duhaj legénytől vettek el, babrálni kezdett, mire a fegyver elsült és a hasába furdott a golyó a szemben álló Szilágyi Györgynek, a ki súlyosan megsebesülve nyomban összeesett. Az uradalom bérlője, Mayer Sándor azonnal intézkedett, hogy a megsebesült embert operáció végett Szatmárra beszállítsák a kórházba, de az illető az uton meghalt. Mik Györgyöt a csendőrség letartóztatta.

Belügyminiszteri hivatalnokok a vidéken. Arról van szó, hogy a belügyminiszterium fiatalabb tisztviselőit gyakorlati kiképzés céljából vidéki szolgálatra fogják kiküldeni, hogy a községi, járási, városi és vármegyei ügykezelést közvetlenül ismerjék meg s hogy a vidéken szerzett tapasztalataikat a községeknek, a városoknak és a vármegyéknek a miniszteriumban elbírálás alá kerülő ügyeiben érvényesítsék. Ezen a módon elérhető lesz az, hogy a miniszterium tisztviselői a községi és közigazgatási ügymenet minden ágát gyakorlati tapasztalásból ismerik meg s egyáltalában azok a tisztviselők, akik eddig soha másutt, csak a fővárosban tartózkodtak, csak annak életét, viszonyait ismerik, közeli érintkezésből tanulják megismerni azokat a kisebb viszonyokat, amelyek egy község, egy város, egy vármegye életét teszik. A reformot a közeli jövőben életbeléptetik.

Közjegyzői iroda átadása. A nagykarolyi közjegyzői iroda átadását a nemrég kinevezett közjegyzőnek, N. Szabó Antalnak most foganatosítja Csics Lajos kir. aljárásbíró. Az új közjegyző már letette a hivatalos esküt a szatmári kir. törvényszék előtt és működését e hó 30-án fogja megkezdeni.

A csendőrség térhódítása. M. Sziget városa közelebb tartott közgyűlésén tárgyalta a csendőrségnek a város területén való szervezésére vonatkozó előterjesztést. Az előterjesztés általános helyeselésre talált és 26 szóval 7 ellen el is fogadták.

Jutalom a jegyzőknek. A kisbirtokosok földhitelintézete 1500 koronát ajánlott föl Tallián földművelésügyi miniszternek oly rendeltetéssel, hogy azt a községi jegyzőknek jutalomként ossza ki és pedig azok között, kik a mezőgazdaság fejlesztése, új keresetforrások nyitása, új munka alkalmak teremtetése által a falu népének jólétét mozdították elő. A miniszter egy 500, két 300 és 200

koronás jutalomdíjakra osztotta föl az öszszegyet és fölhevta a községi jegyzők országos egyletét, hogy minden jutalomra három érdemes, a falu jólétéért működő községjegyzőt hozzon javaslatba. A díjat még ez évben kiadják.

Az állami anyakönyvek új törvénye 1905. január 1-vel lép életbe. A végrehajtási utasítás most készül a belügyminiszteriumban. Az új évvel egészen új anyakönyvi lapokat vezetnek be. Többé nem jegyzőkönyv alakjában történnek a bejegyzések, hanem az egyházi anyakönyvek mintájára rovatos anyakönyvilapok lesznek és az egyes rovatokba jegyzik be az adatokat. Ezzel az egész anyakönyvezetés, mely ezután a községi s körjegyzők rendes hivatalos teendői közé fog tartozni, tetemesen egyszerűsítve lesz.

Megnyílt a vásár. A főkapitányi hivatal arról értesített bennünket, hogy Szatmár-Németi város területén tartandó heti és országos állatvásárokat vérszentes helyről mindenféle állat felhajtható. A helybeli vasúti állomásról belföldi forgalomba mindenféle állat elszállítható.

A jegyzőgyakornokok nyilvántartása. A belügyminiszter legközelebb elrendelte, hogy a főszozagbírók és rendezett tanácsú városok polgármesterei pontosan jelentsék be a jegyzőgyakornokok szolgálatba lépését, egyik irodából a másikba való átlépését, szolgálatuk megszakítását, vagy megszüntetését, mert különben az alispán nem képes láttamozni a gyakorlati évekről szóló bizonyítványokat. E nélkül pedig nem vesznek fel senkit sem a közigazgatási tanfolyamra.

Tűz. E hó 20-án Beer Mór nagy kereskedő kazinczy utcai üzletében a bevezetett villanybiztosíték elégett s a közelében levő seprük tüzet fogtak. A tüzet a Ber-féle söresarnokban alkalmazott Márton nevű kimerő eloltotta s mire a tűzoltók megérkeztek, semmi dolguk nem akadt.

Haladunk a korrall. Alig néhány éve, hogy megindult az egész országban a mozgalom, minden ház végeihez, elejéhez és kertjében lugos-szőlőket ültetni, már is oly óriási tért hódított magának ezen eszme, hogy nincs oly rész hazánkban, hol tömegesen fel nem karolnák. Hát ez nem is esoda, mert nézzük meg például Fehértemplom városát, ahol alig van ház, melyet óriási törzsű lugas-szőlő ne ékesítene, mely bőven ellátja az egész családot az érés kezdetétől egész tél folyamán finom csemegeszőlőkkel. Minden évben terem a legcsekélyebb gondozás nélkül. Ezért igen melegen ajánljuk mai számunk hirdetési rovatában, ábrán is bemutatott „Szőlőlugast ültessünk“ című hirdetésünket olvasóink becses figyelmébe. — Szines fénynyomatu árjegyzékek mindenkinek, ki címét tudatja, ingyen és bérmentve küldetnek.

Felvidéki házalók a heti vásárokon. A kereskedelemügyi miniszter egy konkrét esetből kifolyólag kimondta, hogy a felvidéki házaló kereskedőknek, akik heti vásárookra járnak, az 1887. évi XVIII. t. cz. 2. § ában biztosított kedvezménye csakis azokra az árukra terjed ki, amelyekre nézve a házalásnál is kiváltságot élveznek. E házaló kereskedőknek a heti vásárokon csak oly árukkal való kirakodásra lehet igényük, amelyekre a házalási engedélyük is szól.

Orvosi körökben már rég ismert tény, hogy a Ferencz József-keserűviz valamenynyel hasonló vizet, tartós hashajtó hatása és említésre méltó kellemes ízénél fogva, már

kis adagban is tetemesen fölülmulja. Kérjünk határozottan Ferenc József keserűvizet.

Betörés. Giródtótfaluban kedden éjjel virradóra ismeretlen tettesek betörték özv. Tersánszky Jánosné lakására a következő módon: A ház talpfája a Zazar-patak medréről szedett nagy kövekre van téve, ezen a tettesek, biztosan kiszemelés folytán a talpfa alól úgy szedték ki a köveket, hogy épen a divány és ruhaszekrény között jöttek föl. Erősen becsukták a szoba ajtaját s oly nyugodtan dolgoztak, hogy egy pár női kabátzsebet is átkutattak ezekből azonban csak 6 korona 30 fillért vittek el. Ruhaneműt egyáltalán semmit, hanem a nyugdíjkönyvből 50 koronát. A másik szekrényből pedig 250 koronát érő ékszert és pedig 2 drb. arany karikagyűrűt, 1 drb. nagy arany pecsétgyűrűt 1 drb. arany keresztet, 1 drb. ezüst óráat lánceal, és 26 drb. bányafelügyelői kabát aranyozott gombjait. A felsőbányai őrsvezető rögtöni erőlyes nyomozásának még eddig semmi sikere. E hó folyamán e községben már 2 helyen próbáltak betörni, de nem sikerült csak e helyen.

Az uszorás bűnhődése. A máramarosi Uglya községben a nép boszújának lett az áldozata Lauda Froim máramarosi kereskedő. A véres esetről tudósítónk a következőket jelenti: Lauda Froim egyike volt amaz uszorásoknak, akik a máramarosi hegyek között nyomorgó oláh lakosságot a pénzkölesönökért mindenükből kifosztják. Faluról-falura járt és kínálta a pénzt s amikor a visszafizetés ideje elérkezett, mindig azon volt, hogy a legagyafurtabb módon kiforgassa a vagyonából. Az uglyaiak s környékeliek már régóta haragudtak az uszorásra. Többször fenyegették, hogy megölik. Lauda ilyenkor panaszt tett a csendőrségnek. Még a tavasszal történt, hogy az uszorás a többi között Burda Vasily uglyai gazdának is pénzt adott kölcsön. Most a lejárat előtt való napon az uszorás beállított Burdához és a pénzt kérte. Ingerült szóváltás után váltak el s a parasztagazda elment a koresmába, a hol társaival együtt elhatározták, hogy agyonverik. Vagy 40-en az uszorás lakása elé vonultak, de nem találták otthon. Másnap az uszorás még egyszer fölkereste adósát és kijelentette neki, hogy szénáját hordatja el nyomban, ha nem fizet. Burda erre kést rántott és az uszorást mellbe szúrta. A megsebesült ember erre az utcára futott, de vesztére, mert a nép rávetette magát és késsel, kapával, kaszával dirib darabra tépték a testét. A felbőszült tömeg azután az uszorás lakására vonult és a családját is ki akarta irtani. A további vérengzésnek a csendőrök elejét vették és több oláh parasztot letartóztattak.

IRODALOM.

A Katholikus Tanügy, mely a X. évfolyamba lépett Zelliger Vilmos dr. kitünő szerkesztésében a következő változatos tartalommal jelent meg: Dr. Jankovich József, Glosszák. — Czike Imre: A tanító mint a nép tanácsadója. Ivanits Lajos: Természetesség az iskolában. — Sirius: Az árva. (Tárca) Irodalom, Vágvölgyi: A tanítás fokozatán. Jam.: Urbányi József. — A kassai képző ügye. A kultuszminiszter kolozsvári útja. Felekezeten iskola? Dohány, kávé és egészség. Uszóiskola. stb.

Melegen ajánljuk szakköröknek e jeles lapot, ára egy évre 4 kor. Szerk. és kiadóhivatal, Bpest. VI. Érsek-u. 2.

Katholikus Budapest. Ezen a czimen egy 140 lapra terjedő esinos kötet jelent meg mely ismerteti a Budapesten levő azon intézeteket, melyek katolikus vezetés alatt állanak. Biztos kalauz tehát mindazok kezében, akik tájékozódni akarnak a székesfőváros kebelében levő katolikus intézményekről. A nagygyűlésre felránduló vidékieknek igen hasznos szolgálatot tehet. Ára egy korona. Megrende hető a Regnum Marianum központi irodájában Budapesten, VII. Damjanich-utca 50.

S Z Ö L Ö L U G A S T

ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld- és homoktalajon.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas, (bár mindkuszó természetű) mert nagyobb része ha megnő is, termést nem hoz, ezért sokan nem érték el eredményt eddig. Hol lugasnak alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellátják házukat az egész szőlőérés idején a legkínzóbb muskátly és más edes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincsen oly ház, melynek fala mellett a legsekélyebb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legremekbbs disze, anélkül, hogy legkevésbé helyet is elfoglalna az egyébre használható részekből. Ez a leghaladatosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajok ismertetésére vonatkozó, színes fenynomatu katalógus bárkinek ingyen és bementve küldetik meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja.

Czím: **Érmelléki első szőlőoltványtelep Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.**

Uj!!

Legujabb!!

A magy. kir. szab. osztálysorsjáték legujabb föelárusítója ajánl

legelőször

a legujabb eredeti sorsjegyeket

$\frac{1}{1}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{8}$
12 kor.	6 kor.	3 kor.	1.50 kor.

Schwáb Lipót

Budapest,

VI., Gyár-u. 43. sz.

Gaedicke szerencséseje óriási!

Tizenöt millió korona nyereményt fizettem ki rövid időn belül, közte következő főnyereményeket:

A nagy jutalmat 600.000 korona értékben 62551 számra

400000 kor. 11119. számra	60000 kor. 97263. számra	60000 kor. 78863. számra
400000 " 28916. "	30000 " 38691. "	60000 " 82528. "
400000 " 33464. "	100000 " 42758. "	30000 " 6920. "
70000 " 60912. "	100000 " 49878. "	30000 " 90964. "
60000 " 17357. "	100000 " 87991. "	

A XV. magyar kir. szab. osztálysorsjátékban újból **110.000 sorjegy 55.000 nyereménnyel** sorsoltatik ki, közte az esetleges

Egy millió korona értékű főnyeremény.

Minden második sorsjegy nyer.

Az I. osztály huzása már **1904. november 24-én és 25-én.**

Sorsjegy árak:

Egész	fél	negyed	nyolezad
12.—	6.—	3.—	1.50 korona

A sorsjegyek szétküldése előzetes fizetés vagy utánvét ellenében történik. — Hivatalos tervek ingyen. — Postabefizetési lapok az összegek postadíjmentes beküldésére díjtalanul állnak ügyfeleim rendelkezésére. — A megrendeléseket lehetőleg azonnal kérem.

GAEDICKE A.

Magyarország legnagyobb szerencse gyűjtődjéje.

Budapest, Kossuth-Lajos-utca 11.

Gazdák figyelmébe!

Manhattan nélkül Manhattan porral
 A ki sertéseit gyorsabban akarja felhizlaltani, aki teheneitől és kecskéitől több és jobb minőségű tejet akar, aki erős igavonó barmokat és tüzes lovakat akar, egyszóval ki jövedelmezőbb állattenyésztést akar, az használjon

MANHATTAN

tápport. Használatának költsége igen csekély és dusan megtérül. 100 kg. 50 kor. 50 kg. 26 kor. **Egy 5 kilós próbaküldeményt 5 kor.-ért küldünk postán és bérmentve utánvéttel, hogy a legkisebb gazda is meggyőződhessen a Manhattan por bámulatos hatásáról.**

Központi főraktár:

„Manhattan Electrophor Vállalat”
 Budapest, VIII, Aggteleki-utca 15.

és szájviz.

Fogorvosi műtermem

(Hám-János-utca 1. sz. a színház mellett) újra rendezve, készíték: egyes fogakat, teljes fogsorokat kaucsuk és arany foglalványon.

!!! Kivánatra szájpád nélkül !!!

Porcellán, arany, platin és cement tömést,

arany fogkoronákat.

Foghuzás a legújabbban feltalált szerekkel teljesen fájdalom nélkül.

Rendelek d. e. 8 órától d. u. 5-ig.

Albisi **Bakcsy Domokos,**
 3-52-44 orvos-fogorvos.

és szájviz.

COLOSSEUM VÉRTANUI

Képek a római amphitheatrum történetéből.

Irta:

Tiszt. O' Reylly A J.

apostoli hittérítő St. Maryban, a Fokföldön. ***

Fordította:

Matyaczkó Theodor.

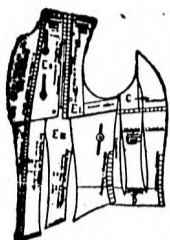
Ára 2 korona 40 fillér.

Kapható:

A „Pázmány-sajtó”-ban.

A hölgyvilág részére!

Minden t. hölgy saját maga minden divat szerint, fáradság nélkül készítheti ruháját a **GUSCHELBAUER ANTAL-féle**

Gyári jegy.

Szabályozható Női Derék Szabászati Készülék

segélyével, **anélkül,** hogy a **szabászati rajzot megtanulta volna.** Eme készülék minden testalkat részére szabályozható. — **Akadémián vizsgáztam. Számos elismerő levelet kaptam minden országból.** Minden államban törvényileg védve és **szabadalmazva.**

Egy készülék ára 3 korona utánvét mellett

Gsuschelbauer Antal Sopron.

Magyarázatok ingyen lesznek küldve.

23-52-32

Képviselek minden helyiségben kerestetnek.

Kiváló szerencse Töröknel!

Felülmulhatatlanul

kedvez főarudánknak a szerencse. Rövid idő alatt 17 millió korona nyerménynél többet fizettünk nagyrabecsült vevőinknek, köztük

a legnagyobb nyereményeket.

Ajánljuk ennél fogva, hogy a világ legesélydúsabb osztálysorsjátékában vegyen részt. — A most következő magy. kir. szabadalmazott 15 osztálysorsjátékban újból

110.000 sorsjegyre 55.000 pénznyeremény

jut és összesen egy hatalmas összeget,

14 millió 459.000 koronát

sorsolnak ki rövid 5 hónap alatt.

A legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben 1.000.000 korona.

Továbbá 1 jutalom **600.000,** 1 nyeremény **400.000,** 1 à **200.000,** 2 à **100.000,** 1 à **90.000,** 2 à **80.000,** 1 à **70.000,** 2 à **60.000,** 1 à **50.000,** 1 à **40.000,** 5 à **30.000,** 3 à **25.000,** 8 à **20.000,** 8 à **15.000,** 36 à **10.000,** korona és még sok egyéb; összesen **55.000,** nyeremény és jutalom **14.459.000** korona összegben.

Az I. osztályu sorsjegyek tervszerű árai:

1/8 eredeti sorsjegy frt —.75 vagy kor. 1.50; 1/4 eredeti sorsjegy frt 1.50 vagy kor. 3.—

1/2 " " " 3.— " " 6.—; 1/1 " " " 6.— " " 12.—

A sorsjegyeket **utánvétellel** vagy az **összeg előzetes beküldése** ellenében küldjük.

Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk

f. évi november hó 2-ig

bizalommal hozzánk beküldeni.

TÖRÖK A. ÉS TÁRSA

BANKHÁZA BUDAPEST.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzete.

Főarudánk osztálysorsjáték üzletei: Központ: **Teréz-körut 46/a.** I. fiók **Váci-körut 4/a.** II. fiók: **Muzeum-körut 11/a.** III. fiók: **Erzsébet-körut 54/a**

Rendelőlevél levágandó **TÖRÖK A. ÉS TÁRSA** bankháza Budapest

Kérek részemre.....I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget.....korona összegben } **utánvételezni kérem postautalvánnyal küldöm mellékelem bankjegyekben (bélyegeken.)** } A nemtetsző törlendő

Pontos cím:

Új egyenruha üzlet.

KLEIN ÉS TÁRSA

papí, polgári es egyenruha készítő
SZATMÁRON,
Hám János-uteza 10 szám.

Készítenek mindennemű
papi reverendákat, **=====**
===== polgári öltönyöket.

Hivatkozva az e téren **Budapest-**
ten és az utóbbi **7 évben Pá-**
risban szerzett szakképzettségünkre
és tapasztalatainkra, azon kellemes hely-
zetben vagyunk, hogy a legkényesebb
igényeknek is az **elegánsan kiál-**
litott munkával megfelelünk.
Üzletünkben állandóan nagy választék
van **valódi angol és a legfino-**
mabb honi gyártmányu gyap-
juszövetekből.

Szives pártfogást kérnek
tisztellel

Klein és Társa
polgári és egyenruha készítő.

Plébános urak figyelmébe.

Házassági, Keresztelési,
Halálózási, Bérnálási-
anyakönyvek, ugyszintén
anyakönyvi kivonatok. —

Tanítói-, k.-tanítói- v. orgonista-díjlevé.

Számadási iver, templom-
pénztár és magtárak ré-
szére (kül- és belivek).

Mise-alapítványi iver és nyugtatóványok.

Különféle nyugtatóványok,
Családi értesítők. Iktató-
és postakönyvek (kötve).

Egyházmegyei adókönyvek ki-
zárólagos raktára.

Nyomtatványaink finom fehér és szürke
papírra vannak nyomva.

Finom fehér és szürke irodai
papírokból, borítékokból, levél-
papírokból állandó raktár.

Minden megrendelés kézhez vétele után
azonnal expediáltatik.

„Pázmány-sajtó“

Iskola-köz 3. sz.

PÉNZ!

4°/_o-os

törlesztéses kölcsönt

nyújtunk 10—65 évre budapesti és külföldi elsőrangú pénzüinté-
zettől, az ingatlan ³/₄-ed értékéig, gyorsan, utólagos díjazással.

kölcsönt nem záloglevelekben, hanem készpénzben is folyósítjuk,
melyet a tulajdonos egyszerre vagy részletekben bármikor visszafizethet, de a pénz-
intézet nem mondhat fel. Legjobb alkalom a súlyos váltó, vagy már meglevő
drága törlesztéses kölcsönök átváltoztatására (convertálására).

A kölcsön bekebelezése illetékmentes.

A kölcsön iratok beküldése a tulajdonosra kötelezettséget nem ró, ellenben,
ha az ügyet elvállaljuk, a sikert biztosítjuk. **Mielőtt convertál, saját érdeké-**
ben tegyen kérdést hozzánk, készséggel adunk felvilágosítást díjmentesen.

Telefon-szám 16.

Válaszbélyeg melléklendő.

Neuschlosz Testvérek

törvénytékileg bejegyzett cég, bankbizományosok

Szatmár.

40—2—17

Ruházati műterem a főtiszt. papság részére

a „vöröskereszt“-hez.

Kitüntette :

Bécs, Páris, London, Madrid, brüssel, Bo-
logne, Tunis, St.-Gilef stb.

SKARDA VILMOS

IV. Wallergasse I. Bécs. IV. Favoritenstrasse 28.

Ajánl

papi-, rend- és világi

RUHÁKAT;

havelokokat.

Biretumok, kollárék,

chemisetek, házi- és utisapkák, kapuciu-
mok, cingulusok nagy választékban. Vala-
mennyi készítmény a legjobb anyagból
tartós és diszes kivitelben **szövetek méter**
számra is eladatnak.

2—52—44

EGYHÁZI SZEREK

végleges megrendelés után a kölcsön szállítatnak
Arjegyzékek és szövetminták ingyen és bérmentve.